

**List okólny Kongregacji Kultu Bożego
o przygotowaniu i obchodzeniu Świąt Paschalnych
"Paschalis sollemnitatis"*
(16 stycznia 1988)**

V. WIELKI PIĄTEK MĘKI PAŃSKIEJ

58. W tym dniu, w którym "Chrystus został ofiarowany jako nasza Pascha" **63**, Kościół rozmyślając nad Męką swojego Pana i Oblubieńca oraz adorując Krzyż, wspomina swoje narodzenie z boku Chrystusa umierającego na Krzyżu i wstawia się do Boga za zbawienie całego świata. [por. KL 5; św. Augustyn, Enarr. in Ps. 138,2; Rdz 2,21-23; J 19,34; św. Jan Chryzostom, Katecheza III, 13-19: Liturgia Godzin, t. II, 366-367 □ dodatek S. C.].

59. Zgodnie z najdawniejszą tradycją Kościół nie sprawuje w tym dniu Eucharystii. Komunii świętej udziela się wiernym jedynie podczas liturgii ku czci Męki Pańskiej. Chorym, którzy w tej liturgii nie mogą uczestniczyć, Ciało Pańskie można zanieść o każdej porze dnia **64**.

60. Wielki Piątek Męki Pańskiej jest w całym Kościele dniem pokuty, w którym obowiązuje zachowanie wstrzemięźliwości i postu **65**.

61. Stanowczo zakazane jest w tym dniu sprawowanie sakramentów, z wyjątkiem sakramentu pokuty i namaszczenia chorych **66**. Pogrzeb należy sprawować bez śpiewu, bez gry na organach i bez bicia w dzwony.

62. Zaleca się dzisiaj sprawowanie w kościołach z udziałem ludu Godziny czytań i Jutrzni.

63. Obrzęd Męki Pańskiej winien być sprawowany w godzinach popołudniowych, około godziny 15.00. Z racji duszpasterskich można wybrać inną, bardziej stosowną godzinę, w której lud łatwiej może się zgromadzić, np. tuż po południu albo w późniejszych godzinach, jednakże nie po godzinie 21.00 **67**.

64. Pochodzący z najdawniejszych tradycji Kościoła porządek liturgii Męki Pańskiej (liturgia słowa, adoracja Krzyża, i Komunia święta) winien być nabożnie i starannie zachowany. Nikomu nie wolno go zmieniać według własnego uznania.

65. Kapłan i usługujący udają się do ołtarza w milczeniu, bez śpiewu. Jeśli mają być wygłoszone jakieś słowa wprowadzenia, należy je wypowiedzieć przed wejściem usługujących. Kapłan i usługujący po oddaniu pokłonu ołtarzowi padają na twarz. Prostracja ta, jako obrzęd właściwy dla tego dnia, winna być starannie zachowana, oznacza bowiem zarówno upokorzenie "człowieka ziemskiego" **68**, jak i smutek i ból Kościoła. [por. Mt 9,14-15; 1 Kor 15,45-49 □ dodatek S. C.].
Wierni zaś stoją podczas wejścia usługujących, a następnie klękają i modlą się w milczeniu.

66. Czytania należy wykonać w całości. W zwykły sposób należy też odśpiewać psalm responsoryjny i aklamację przed Ewangelią. Opowiadanie o Męce Pańskiej według św. Jana śpiewa się lub czyta w ten sam sposób, jak w Niedzielę Palmową. Po opowiadaniu o Męce należy wygłosić homilię, a następnie wezwać wiernych, aby przez pewien czas trwali na rozmyślanii **69**.

67. Modlitwa powszechna niech będzie zanoszona według tekstu i formy przekazanych od najdawniejszych czasów i z całym bogactwem intencji, które dobrze wyrażają powszechny zasięg Męki Chrystusa ukrzyżowanego za zbawienie całego świata. W razie poważnej potrzeby o charakterze publicznym miejscowy Ordynariusz może zezwolić lub nakazać, aby została dodana specjalna intencja **70**.

Wolno kapłanowi wybrać spośród modlitw podanych w Mszałe te, które bardziej odpowiadają miejscowym warunkom, tak jednak, aby został zachowany porządek intencji proponowany zazwyczaj w modlitwie powszechnej **71**.

68. Krzyż używany w obrzędzie odsłonięcia winien być okazały i piękny. Należy wybrać pierwszą lub drugą formę obrzędu podanego w Mszałe. Obrzęd ten należy sprawować z okazałością godną tego znaku naszego zbawienia: zarówno wezwanie przy odsłonięciu Krzyża, jak i odpowiedź ludu winny być śpiewane. Nie należy też pomijać pełnego czci milczenia po każdym uklęknięciu wiernych, kiedy kapłan stoi i trzyma podniesiony Krzyż.

69. Osobista adoracja Krzyża jest najpoważniejszym elementem w tym obrzędzie. Dlatego należy przedstawić Krzyż do adoracji każdemu z wiernych i jedynie w bardzo wielkim zgromadzeniu ludu można zastosować obrzęd adoracji dokonywanej przez wszystkich razem **72**.

Do adoracji należy używać tylko jednego Krzyża. Domaga się tego zasada prawdziwości znaku. Podczas adoracji Krzyża niech będą wykonywane antyfony, "Improperia" i hymny albo inne stosowne pieśni, które w sposób liryczny przywołują na pamięć historię zbawienia **73**.

70. Kapłan śpiewa wezwanie do Modlitwy Pańskiej, którą następnie śpiewają wszyscy. Nie przekazuje się znaku pokoju. Komunia święta jest rozdzielana zgodnie z obrzędem podanym w Mszałe. Podczas Komunii można śpiewać Ps. 21 lub inną stosowną pieśń. Po Komunii zanoszą się do przygotowanego pomieszczenia [w "Grobie Pańskim" winno być umieszczone także tabernakulum □ S. C.].

71. Po zakończeniu liturgii obnaża się ołtarz, pozostawia się jednak Krzyż z czterema świecznikami. Należy przygotować w kościele odpowiednie pomieszczenie (np. kaplicę, w której przechowywana była Eucharystia w Wielki Czwartek), gdzie będzie złożony Krzyż, aby wierni mogli go adorować i całować i gdzie mogliby trwać na rozmyślaniu.

72. Z racji duszpasterskich nigdy nie należy zaniedbywać w tym dniu takich nabożeństw, jak Droga Krzyżowa, procesja ku czci Męki Pańskiej i wspomnienie boleści Najświętszej Maryi Panny. Teksty i śpiewy tych nabożeństw należy dostosować do ducha liturgii tego dnia. Porę tych nabożeństw należy tak uzgodnić z godziną głównej celebracji, aby okazywało się, że czynność liturgiczna z natury swojej znacznie przewyższa wszystkie te nabożeństwa **74**.

PRZYPISY

63 1 Kor 5, 7.

64 Por. Mszał Rzymski. Wielki Piątek Męki Pańskiej, nr. 1, 3.

65 Paweł VI, konstytucja apostolska Paenitemini II, 2: AAS 58 (1966) 183; KPK, kan. 1251.

66 Por. Mszał Rzymski. Wielki Piątek Męki Pańskiej, nr 1; Kongregacja Kultu Bożego, Wyjaśnienie do Mszału Rzymskiego, w: Notitiae 13 (1977), s. 602.

67 Por. tamże, nr 3; Święta Kongregacja Obrzędów, Zalecenia i wyjaśnienia dotyczące Odnowionego Obrzędu Wielkiego Tygodnia (1 II 1957), nr 15: AAS 49 (1957), s. 94.

68 Por. tamże, nr 5. Modlitwa druga.

69 Por. tamże, nr 9; por. Ceremoniał Biskupów, nr 319.

70 Por. tamże, nr 12.

71 Por. Mszał Rzymski, OWMR 70.

72 Por. Mszał Rzymski. Wielki Piątek Męki Pańskiej, nr 19. **73** Por. Mi 6, 3-4. **74** Por. KL 13.